

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.021.04.2020

P/20/046

Pan
Dariusz Łatawiec
Prezes Zarządu
MZWiK w Nowym Targu Sp. z o.o.
ul. Długa 21
34-400 Nowy Targ

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/046 – Zbieranie i oczyszczanie ścieków komunalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Sp. z o.o., ul. Długa 21, 34-400 Nowy Targ
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Latawiec – Prezes Zarządu Spółki od 1 stycznia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej. 2. Zbieranie ścieków komunalnych. 3. Oczyszczanie ścieków komunalnych i zagospodarowanie osadów ściekowych. 4. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r. z wykorzystaniem dowodów powstałych przed/po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Łukasz Chudzik, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/166/2020 z 30 października 2020 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach objętych kontrolą Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Sp. z o.o. (dalej: *MZWIK Sp. z o.o. lub Spółka*) zapewnił prawidłowe zbieranie i oczyszczanie ścieków komunalnych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości polegających na nieprzeprowadzeniu okresowych kontroli obiektów budowlanych wymaganych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³ (dalej: *ustawa Prawo budowlane*). Kontrola wykazała ponadto nieprawidłowości przy planowaniu zadań dotyczących gospodarki ściekowej oraz niepodjęcie przez Spółkę wystarczających działań zmierzających do pozyskania ze źródeł zewnętrznych środków finansowych na realizację niektórych przedsięwzięć z kontrolowanego zakresu, w tym modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków, która była ujęta w piątej Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych z 2017 r.⁴ (dalej: *AKPOŚK 2017*). Nieprawidłowości te nie miały jednak bezpośredniego wpływu na osiągnięcie w kontrowanym okresie celów wyznaczonych dyrektywą ściekową⁵.

Spółka zapewniała prawidłowe zbieranie ścieków, na obszarze swojego działania. MZWIK Sp. z o.o. posiadała pozwolenie wodnoprawne ważne do 20 grudnia 2027 r., a także aktualne dane dotyczące liczby mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacyjnej, z której na koniec III kwartału 2020 r. korzystało 98,3% mieszkańców miasta Nowy Targ. Kontrolowana jednostka planowała i przeprowadzała bieżące remonty sieci kanalizacyjnej, w tym operację czyszczenia sieci kanalizacyjnej w celu zapobieżenia potencjalnym awariom. MZWIK Sp. z o.o. zapewniała również oczyszczanie ścieków komunalnych zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁶ (dalej: *ustawa Prawo wodne*). Nie stwierdzono przekroczenia średniorocznych dopuszczalnych wartości dotyczących jakości odprowadzanych ścieków oraz maksymalnych ilości wytworzonych ścieków względem wartości określonych w posiadanym pozwoleniu wodnoprawnym. Prowadzono ewidencję odpadów oraz karty przekazania odpadów. Wytworzone komunalne osady ściekowe zostały przekazane innym podmiotom, które posiadały stosowne zezwolenia na ich zagospodarowywanie.

Ustalone nieprawidłowości dotyczyły nieprzeprowadzenia rocznych kontroli stanu obiektów: w latach 2018-2020 w łącznie 24 budynkach znajdujących się na terenie oczyszczalni ścieków oraz w latach 2018-2019 w czterech pompowniach ścieków będących częścią sieci kanalizacyjnej, co było niezgodne z wymogami art. 62 ust 1 pkt 1 lit. b ustawy Prawo budowlane. Ponadto w 2020 r. w przypadku dziewięciu budynków technologicznych znajdujących się na terenie oczyszczalni ścieków, a oddanych do użytku w 2015 r., nie przeprowadzono pięcioletnich kontroli stanu obiektu i przydatności do użytkowania; natomiast w kolejnych 11 budynkach przeprowadzono kontrole pięcioletnie w 2020 r. jednak nie dochowano wymaganego terminu, ponieważ poprzednie kontrole pięcioletnie były wykonane w 2014 r., co było niezgodne postanowieniami art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane. Dodatkowo w okresie objętym kontrolą nie przeprowadzono pięcioletnich kontroli czterech pompowni ścieków będących częścią sieci kanalizacyjnej, a Spółka nie posiadała dowodów potwierdzających, kiedy były wykonane ostatnie kontrole pięcioletnie. Niemniej jednak, na podstawie przeprowadzonych w toku kontroli NIK oględzin przez

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2020 r., poz. 1333, ze zm.

⁴ Piąta aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 31 lipca 2017 r.

⁵ Dyrektywa Rady Unii Europejskiej 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. UE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40, ze zm.).

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 310, ze zm.

pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie⁷, stwierdzono że urządzenia do oczyszczania i odprowadzania ścieków oczyszczonych utrzymane były w należytym stanie technicznym i eksploatowane były zgodnie z posiadanymi instrukcjami obsługi oraz zapewniały odpowiednie parametry oczyszczonych ścieków.

MZWIK Sp. z o.o. nierzetelnie opracowało, przedłożony Burmistrzowi Miasta Nowy Targ, Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2018-2022 dla miasta Nowy Targ, ponieważ nie ujęło w nim wydatków na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków na poziomie założonym w AKPOŚK 2017. W przedmiotowym planie przewidziano wydatki związane z oczyszczalnią ścieków w wysokości 6 700 tys. zł, co stanowiło 22% kwoty zaplanowanej w AKPOŚK 2017 (30 000 tys. zł). Natomiast w przypadku inwestycji dotyczących kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Nowy Targ zaplanowano wydatki na poziomie 9 750 tys. zł, tj. 139% kwoty z AKPOŚK 2017 (7 000 tys. zł).

NIK zauważa przy tym, że Spółka nie posiadała informacji na temat inwestycji prowadzonych na terenie pozostałych gmin wchodzących w skład aglomeracji oraz nie weryfikowała danych przekazanych przez Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. na potrzeby sporządzenia sprawozdań z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych⁸ (dalej: KPOŚK). Uwzględnić jednak należy, że zadania dotyczące monitorowania tych zagadnień nie zostały formalnie przekazane Spółce do realizacji przez jej organ założycielski, tj. miasto Nowy Targ.

Spółka w okresie objętym kontrolą nie podjęła wystarczających działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu gospodarki ściekowej, w tym zadań przewidzianych w AKPOŚK 2017. W latach 2018-2019 z przyczyn leżących po stronie MZWIK Sp. z o.o. nie pozyskano środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (dalej: WFOŚiGW) na inwestycje dotyczące budowy sieci kanalizacyjnych na terenie miasta Nowy Targ. Ponadto w latach 2018-2019 kontrolowana jednostka nie posiadała koncepcji oraz Programu funkcjonalno-użytkowego dla rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Nowym Targu, mimo że zadanie takie przewidziano w AKPOŚK 2017, ustalając przewidywane dofinansowanie zewnętrzne z WFOŚiGW na sieć kanalizacyjną oraz oczyszczalnię ścieków na poziomie 27 000 tys. zł. Dopiero w 2020 r. zakończono pracę nad Programem funkcjonalno-użytkowym, co stworzyło Spółce możliwość ubiegania się w 2021 r. o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego na to przedsięwzięcie.

MZWIK Sp. z o.o. w latach 2018-2020 nie wydatkowała zaplanowanych kwot na realizację zadań związanych z gospodarką ściekową. Spółka na ww. zadania zaplanowała łącznie 11 206 tys. zł (przy czym w AKPOŚK 2017 przewidziano na te zadania środki w łącznej wysokości 37 000 tys. zł), z czego do 30 września 2020 r. wydatkowała 8 357,3 tys. zł (74,6%)⁹. Przyczyną niepełnego wykonania tych wydatków były: opóźnienia w wykonywaniu projektów, co uniemożliwiało ich rozliczenie oraz rozpoczęcie wykonawstwa; przesunięcia terminów inwestycji miejskich, w przypadku prac planowanych do wykonania wspólnie z Gminą, braku możliwości pozyskiwania dotacji na zaplanowane inwestycje, co powodowało ich przesuwanie; niewielkich oszczędności realizacyjnych – tańsze wykonanie zaplanowanych zakresów czy wykonania mniejszego zakresu inwestycji niż

⁷ Czynności wykonane zostały w ramach kontroli doraźnej, zleconej w trybie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK.

⁸ Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r.

⁹ W 2018 r. zaplanowano 3 748,4 tys. zł i wydatkowano 2 448,3 tys. zł (65,3%), w 2019 r. zaplanowano 5 251,6 tys. zł i wydatkowano 4 682,9 tys. zł (89,0%) oraz do końca września 2020 r. zaplanowano 2 206,0 tys. zł i wydatkowano do 30 września 2020 r. 1 226,1 tys. zł. Wszystkie zadania zostały sfinansowane ze środków własnych.

pierwotnie planowano. W latach 2017-2020 na terenie miasta Nowy Targ wybudowano 7,9 km nowej sieci kanalizacyjnej z 13 km zapisanych w AKPOŚK 2017 na koniec 2021 r. W przypadku 12 na 50 inwestycji prowadzonych w ramach gospodarki ściekowej nastąpiły opóźnienia. Nie miały one jednak wpływu na realizację celów zawartych w AKPOŚK 2017 dla aglomeracji Nowy Targ.

Zdaniem NIK stwierdzone nieprawidłowości polegające na niezapewnieniu odpowiedniej wysokości finansowania m.in. rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków oraz niepełna realizacja zadań w ujęciu finansowym, nie stanowiły zagrożenia dla osiągnięcia celów dyrektywy ściekowej w aglomeracji Nowy Targ. Oczyszczalnia ścieków w momencie tworzenia AKPOŚK 2017 spełniała warunki wydajności oraz jakości oczyszczania ścieków komunalnych. Kolejny cel, jaki zapisano w AKPOŚK 2017 dla aglomeracji Nowy Targ, tj. zwiększenie wskaźnika RLM¹⁰ sieci z 95% do 98% na koniec 2021 r. został osiągnięty wcześniej niż planowano. Zgodnie z zapisami uchwały dotyczącej wyznaczenia aglomeracji wskaźnik ten wynosił na koniec 2020 r. 98,2%.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Planowanie, monitorowanie, koordynowanie i nadzorowanie realizacji zadań w zakresie gospodarki ściekowej.

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2020 r. MZWIK Sp. z o.o. była spółką prawa handlowego. Spółka została powołana umową notarialną nr 1/2017 w dniu 1 stycznia 2017 r. Wpisu do KRS pod nr 0000658476 dokonano 16 stycznia 2017 r. Jedynym właścicielem posiadającym 100% udziałów była gmina miasto Nowy Targ. Zgodnie z postanowieniami §1 ust. 4 Regulaminu organizacyjnego Spółki jej przedmiotem działania jest zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, a także inne działania służące wypełnieniu tych celów. W ramach sprawozdawczości KPOŚK Burmistrz dwukrotnie¹¹ zlecił Prezesowi MZWIK Sp. z o.o. sporządzić i przesłać Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie ankiety sprawozdawcze odpowiednio za 2018 r. i 2019 r. (akta kontroli str. 5, 566-601)

Długość sieci kanalizacyjnej, jaką zarządzał MZWIK Sp. z o.o. w latach objętych kontrolą wynosiła odpowiednio w 2018 r. 89,6 km, w 2019 r. 117,9 km oraz w 2020 r. 116,8 km (stan na dzień 30 września). Sieć kanalizacyjna, którą zarządzał MZWIK Sp. z o.o. w całości znajdowała się na terenie gminy Miasto Nowy Targ oraz w granicach aglomeracji Nowy Targ wyznaczonej uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XXIX/418/16 z dnia 28 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Nowy Targ¹² (dalej: *Uchwała sejmiku o aglomeracji*). Część sieci kanalizacyjnej była własnością MZWIK Sp. z o.o.; pozostałą częścią Spółka zarządzała na podstawie umowy dzierżawy nr GNI PP.I.6844.3.2011 zawartej 31 marca 2017 r. z gminą miasto Nowy Targ.

(akta kontroli str. 8-56, 70)

Aglomeracja Nowy Targ obejmowała gminy: cały teren miasta Nowy Targ oraz część obszaru gminy Nowy Targ, gminy Szaflary, gminy Poronin i gminy Biał Dunajec. Jak wyżej opisano Spółka działa na terenie miasta Nowy Targ,

¹⁰ RLM – równoważona liczba mieszkańców – ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego zapotrzebowania tlenu (BZT5) w ilości 60 g tlenu na dobę (art. 86 ust. 3 ustawy Prawo wodne).

¹¹ Pismami GKiOŚ.7021.1.2.2019 z 17 stycznia 2019 r. i GKiOŚ.7021.1.2.2020 z 15 stycznia 2020 r.

¹² Dz. Urz. Woj. Małop. z 2016 r., poz. 6435.

na pozostałym obszarze działało Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. (dalej: PPK). Spółka posiadała na swoim obszarze działania jedną oczyszczalnię ścieków, na terenie której znajdował się punkt zlewny nieczystości płynnych oraz znajdujące się poza oczyszczalnią cztery pompownie ścieków¹³. MZWiK Sp. z o.o. nie posiadało punktu zlewnego poza terenem oczyszczalni.

(akta kontroli str. 32-37, 92-93)

MZWiK Sp. z o.o. posiadało zezwolenie nr GKiOŚ.7021.1.7.2017 z dnia 28 lutego 2017 r. wydane przez Burmistrza Miasta Nowy Targ na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy miasto Nowy Targ, poczynając od 1 stycznia 2017 r. Zezwolenie zostało udzielone na czas nieokreślony. Zakres udzielonego pozwolenia odpowiadał rzeczywistemu obszarowi działania MZWiK Sp. z o.o.

(akta kontroli str. 117-121)

1.2. MZWiK Sp. z o.o. nie posiadał planu rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych dla całej aglomeracji Nowy Targ. Opracował natomiast Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2018-2022 dla Gminy Miasto Nowy Targ (dalej: *Wieloletni Plan Rozwoju lub Plan*), który 4 stycznia 2018 r. przedłożył Burmistrzowi Miasta Nowy Targ, a Rada Miasta Nowy Targ (dalej: *Rada Miasta* lub *Rada*) uchwałą nr XLVII/456/2018 z dnia 26 marca 2018 r. przyjęła go bez zmian. W planie tym opisano jedynie kwoty, jakie zamierzano wydać na budowę, modernizację infrastruktury i remont sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy oraz modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków. MZWiK Sp. z o.o. nie przesłał przedmiotowego planu wójtom gmin wchodzących w skład aglomeracji.

(akta kontroli str. 141-159)

Prezes wyjaśnił, że Spółka ani miasto Nowy Targ nie mają obowiązku opracowywania Wieloletniego Planu Rozwoju dla całej aglomeracji, nie ma podstawy prawnej do takiego opracowania, plan został opracowany tylko dla obszaru, którym zarządza Spółka, tj. miasto Nowy Targ.

PPK przekazywało MZWiK Sp. z o.o. na potrzeby sprawozdawczości jedynie dane zbiorcze, o zrealizowanych zadaniach na obszarze obsługiwanych gmin (Nowy Targ, Szaflary, Biały Dunajec, Poronin) oraz poniesionych wydatkach na formularzu ankiety KPOŚK, MZWiK Sp. z o.o. sumowało poszczególne wartości z przekazanych ankiet ze swoimi danymi w celu sporządzenia zbiorczej ankiety dla całej aglomeracji. Dane te nie zawierały informacji o realizacji poszczególnych zadań, w tym terminach rozpoczęcia i zakończenia poszczególnego zadania i poniesionych na jego realizację wydatkach.

Prezes Spółki wyjaśnił, że nie ma podstawy prawnej umożliwiającej występowanie do gmin wchodzących w skład aglomeracji czy PPK zarządzającego na terenie tych gmin z żądaniem podania informacji o planowanych inwestycjach czy stanie ich zaawansowania.

Stosownie do postanowień art. 93 ustawy Prawo wodne sprawy związane z przygotowaniem i przekazywaniem dokumentacji dotyczącej działań prowadzonych w ramach krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, w szczególności przedkładanie informacji, o których mowa w art. 89 ust. 1 tej ustawy (sprawozdania), w aglomeracji zlokalizowanej na obszarze dwóch lub więcej gmin prowadzi gmina o największej równoważnej liczbie mieszkańców.

¹³ Pompownie znajdowały się przy ul. Parkowej, ul. Klikuszówka, ul. Kotlina, ul. Przemysłowa – w Nowym Targu.

W toku kontroli prowadzonej w Urzędzie Miasta Nowy Targ Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że:

- za realizację przedsięwzięć i wymaganych wskaźników ujętych w AKPOŚK 2017 na obszarze aglomeracji odpowiada Spółka MZWIK świadcząca usługi na terenie miasta Nowy Targ oraz Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. działające na terenie pozostałych gmin objętych aglomeracją Nowy Targ,
- informacje, dane o stanie, postępach i efektach realizowanych przedsięwzięć ujętych w AKPOŚK 2017 w imieniu Gminy (jako gminy wiodącej) zbierała Spółka MZWIK, która sporządzała wymagane sprawozdania.

(akta kontroli str. 172-180, 194-206, 512, 608-612)

W uchwale sejmiku o aglomeracji z 2016 r. zawarto jedynie informacje o równoważnej liczbie mieszkańców aglomeracji 110 264 oraz wymieniono miejscowości, które aglomeracja obejmuje m.in. miasto Nowy Targ i w tym aspekcie Wieloletni Plan Rozwoju był zgodny z danymi zawartymi w ww. uchwale, ponieważ dotyczył on tylko terenu miasta Nowy Targ. Ponadto Wieloletni Plan Rozwoju uchwalono na lata 2018 – 2022 natomiast inwestycje przewidziane w AKPOŚK 2017 dotyczą lat 2017 – 2021. Prezes wyjaśnił, że w roku 2017, w procesie konstruowania Wieloletniego Planu Rozwoju na lata 2018 – 2022 opracowano go na podstawie:

- zgłoszeń i wniosków pisemnych zainteresowanych stron (mieszkańcy, właściciele terenów),
- zgłoszeń radnych miejskich (najczęściej interpelacje),
- zakresów określonych w projektach z pozyskanymi pozwoleniami na budowę,
- własnych informacji terenowych (lokalizacje częściowo skanalizowane, z brakującymi sięgaczami bądź bez odejść poza pas drogowy),
- informacji zewnętrznych z obszaru Miasta (np. zgłoszenia ustne dotyczące potencjalnego zanieczyszczenia środowiska wynikającego z braku poprawnej gospodarki ściekowej).

W roku 2017, tj. rok po zakończeniu realizacji projektu z dofinansowania unijnego „Modernizacja gospodarki wodnej i ściekowej w Nowym Targu”, a jednocześnie w roku utworzenia spółki (spółka pod firmą MZWIK Sp. z o.o. istnieje od 1 stycznia 2017 r.), spółka nie dysponowała wystarczającą liczbą projektów (pozwoleń na budowę), aby w całości na nich oprzeć plan wieloletni.

(akta kontroli str. 92-93, 141-148, 499)

Wieloletni Plan Rozwoju nie zawierał informacji, czy ujęte w nim przedsięwzięcia zapewnią osiągnięcie w Gminie celów określonych w AKPOŚK 2017 dla całej aglomeracji. W przedmiotowym Wieloletnim Planie Rozwoju, zgodnie z art. 21 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁴, zawarto wymagane ustawą zagadania dotyczące: planowanego zakresu usług wodociągowo-kanalizacyjnych; przedsięwzięć racjonalizujących zużycie wody; przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych m.in. rozbudowy i modernizacji kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków, czyli inwestycji związanych KPOŚK.

W AKPOŚK 2017 dla miasta Nowy Targ na inwestycje w kanalizację sanitarną zapisano kwotę 7 000 tys. zł (dla całej aglomeracji 17 550 tys. zł) natomiast na oczyszczalnię ścieków 30 000 tys. zł (dla całej aglomeracji 32 800 tys. zł), podczas gdy w Wieloletnim Planie Rozwoju na te cele przewidziano odpowiednio 9 750 tys. zł (139% kwoty z AKPOŚK 2017) oraz 6 700 tys. zł (22% kwoty z AKPOŚK 2017).

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1437, ze zm.

W ww. planie opisano jedynie kwoty, jakie w każdym roku zostaną przeznaczone na inwestycje w sieć kanalizacyjną oraz oczyszczalnię ścieków, nie opisano terminów rozpoczęcia i realizacji poszczególnych inwestycji. W 2018 r. na kanalizację zapisano kwotę 2 420 tys. zł, na oczyszczalnię ścieków 1 100 tys. zł, w 2019 r. odpowiednio 1 600 tys. zł i 1 400 tys. zł, w 2020 r., 2 000 tys. zł i 1 400 tys. zł w 2021 r., 2 100 tys. zł i 1 400 tys. zł oraz w 2022 r. 2 100 tys. zł i 1 400 tys. zł.

(akta kontroli str. 142-148, 164-165)

Prezes wyjaśnił, że Wieloletni Plan Inwestycji zawierał kwoty, które były zakładane do wydatkowania uwzględniając pewne źródła finansowania, czyli środki własne. Wobec niepewnej możliwości pozyskania środków zewnętrznych, takie założenia były na etapie tworzenia planu najbardziej racjonalne. W tamtym czasie Spółka była instytucją nową powstałą 1 stycznia 2017 r. bez historii inwestycyjnej.

(akta kontroli str. 501)

Ponadto Prezes wyjaśnił, że MZWik Sp. z o.o. nie wykonywał aktualizacji Wieloletniego Planu Modernizacji na lata 2018 – 2022. W roku 2020 rozpoczęto proces formułowania nowego planu wieloletniego na lata 2021 – 2026. Propozycja nowego planu została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki w dniu 29 grudnia 2020 r., a następnie, w dniu 4 stycznia 2021 r., przekazana Burmistrzowi do procedowania.

(akta kontroli str. 499, 501)

1.3. Systemem kanalizacji odprowadzono w latach 2018-2020 (III kwartał) do oczyszczalni ścieków należącej do MZWik Sp. z o.o. następujące ilości ścieków: w 2018 r. 4 421,3 tys. m³, w 2019 r. 5 064,6 tys. m³ oraz w 2020 r. do końca III kwartału 2 487 tys. m³ ścieków. Ponadto do oczyszczalni tarem asenizacyjnym dowieziono 87 tys. m³ ścieków w 2018 r., 63,9 tys. m³ ścieków w 2019 r. oraz 54,4 tys. m³ ścieków do końca III kwartału 2020 r.

(akta kontroli str. 69)

MZWik Sp. z o.o. nie dysponował wykazem zadań/przedsięwzięć realizowanych na obszarze aglomeracji poza terenem swojego działania (miasto Nowy Targ) ujętych w KPOŚK i nie występował do gmin wchodzących w skład aglomeracji Nowy Targ o przekazywanie takich danych. Obowiązki w tym zakresie nie zostały w żaden sposób przekazane przez miasto Nowy Targ.

W toku kontroli w Urzędzie Miasta Nowy Targ Burmistrz wyjaśnił, że za realizację przedsięwzięć ujętych w AKPOŚK 2017 odpowiadały przedsiębiorstwa kanalizacyjne działające na obszarze aglomeracji, tj. MZWik Sp. z o.o. świadczący usługi na terenie Miasta Nowy Targ i PPK, działające na terenie pozostałych gmin objętych aglomeracją Nowy Targ.

(dowód: akta kontroli str. 512, 172-180, 194-206)

MZWik Sp. z o.o. na terenie swojego działania, tj. miasto Nowy Targ w okresie objętym kontrolą w planach inwestycyjnych na każdy rok objęty kontrolą zaplanowało w sumie 50 inwestycji związanych ze zbiorowym odprowadzaniem ścieków oraz realizacją KPOŚK. W 14 przypadkach nie zakończono tych zadań w terminach przewidzianych w umowach z wykonawcami. Spółka do inwestycji nie tworzyła harmonogramów finansowo-rzeczowych, inwestycje realizowano na podstawie umów z wykonawcami i były finansowane z środków własnych. Opóźnienia spowodowane były czynnikami niezależnymi od MZWik Sp. z o.o., takimi jak: brak zgód właścicieli działek, na których były prowadzone inwestycje, długość procedur związanych z przyłączami elektrycznymi prowadzonymi przez firmę Tauron, kłopoty z wykonawcami w zakresie jakości wykonywanych robót,

przerwanie prac ze względu na warunki pogodowe. Wszystkie ww. inwestycje pomimo opóźnień zostały zrealizowane.

W AKPOŚK 2017 dla aglomeracji Nowy Targ nie planowano wykonania zadań w rozbiciu na poszczególne etapy realizacji. Na koniec 2021 r. dla miasta Nowy Targ zaplanowano: wybudowanie 13 km sieci kanalizacyjnej – do 31 grudnia 2020 r. wybudowano 7,8 km, wzrost z 95% (w 2016 r.) do 98% wskaźnika zbierania ścieków po realizacji inwestycji – wskaźnik ten dla całej aglomeracji wynosił na dzień 31 grudnia 2020 r. 98,2 %, wykonanie na oczyszczalni ścieków zadań na ogólną kwotę 30 000 tys. zł – w okresie objętym kontrolą wydatkowano 2 947,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 71-87)

Prezes Spółki wyjaśnił, że oczyszczalnia ścieków spełniała wymagania dyrektywy ściekowej już przed sporządzeniem AKPOŚK 2017, a zaplanowane inwestycje na oczyszczalni ścieków (w kwocie ok. 30 000 tys. zł.) miały na celu rozbudowę i modernizację węzła osadowego, co ma umożliwić rozwój technologiczny, uelastycznienie pracy, zwiększyć niezawodności działania oraz otworzyć ścieżkę do bilansowania energetycznego. Jednak pozyskanie takich środków na przedmiotową inwestycję, w horyzoncie działania Spółki, nie było dotychczas możliwe.

Przedmiotowa oczyszczalnia ścieków o wielkości projektowej RLM 116 200, przyjmuje ścieki z całej aglomeracji Nowy Targ, której wielkość wyrażona równoważną liczbą mieszkańców zgodnie z aktualną Uchwałą Rady Miasta Nowy Targ nr XXVI/286/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r. wynosi 112 350; zgodnie z poprzednią uchwałą sejmiku o aglomeracji jej wielkość wyrażona równoważną liczbą mieszkańców wynosiła 110 264.

(akta kontroli str. 514, 617-646)

Roczne sprawozdania z realizacji KPOŚK, o których mowa w art. 89 ust 1 ustawy Prawo wodne MZWIK Sp. z o.o. sporządzał na podstawie własnych danych dla miasta Nowy Targ oraz danych przesyłanych przez PPK dla pozostałych gmin wchodzących w skład aglomeracji. Spółka nie dysponowała materiałami świadczącymi o weryfikacji przesłanych danych.

Prezes wyjaśnił, że MZWIK Sp. z o.o. jest bezpośrednim sukcesorem Zakładu budżetowego MZWIK, który w 2017 r. został przekształcony w Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Po przekształceniu Spółka przejęła wszystkie zadania, zobowiązania i należności. W ramach prowadzonych działań Spółka wykonuje niektóre czynności związane ze sprawozdawczością w ramach KPOŚK. Przy czym dane te są przysyłane do Gminy, gdzie są weryfikowane kompletowane i przysyłane dalej do odpowiednich organów. Spółka nie posiada oficjalnego dokumentu, w którym zadania związane z dokumentacją KPOŚK były by delegowane przez Gminę na rzecz MZWIK Sp. z o.o.

Jedynie w zakresie sporządzania rocznych sprawozdań KPOŚK za 2018 r. i 2019 r. Burmistrz wydał pisemne polecenia Spółce¹⁵.

(akta kontroli str. 512, 520-525)

W toku kontroli prowadzonej w Urzędzie Miasta Nowy Targ Zastępca Burmistrza wyjaśnił, że Urząd nie zbierał danych/informacji o stanie i postępach oraz uzyskiwanych efektach realizacji przedsięwzięć ujętych w AKPOŚK 2017 od nadzorowanego przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz od

¹⁵ Burmistrz pismami GKiOŚ.7021.1.2.2019 z 17 stycznia 2019 r. i GKiOŚ.7021.1.2.2020 z 15 stycznia 2020 r. polecił Prezesowi Miejskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Nowym Targu sporządzić i przesłać Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie ankiety sprawozdawcze odpowiednio za 2018 r. i 2019 r.

pozostałych gmin wchodzących w skład aglomeracji, gdyż w imieniu Gminy dane te zbierała Spółka MZWIK, która sporządzała stosowne sprawozdania.

(akta kontroli str. 608-612)

W związku z ww. poleceniami Burmistrza sprawozdania KPOŚK, o których mowa w art. 89 ust 1 ustawy Prawo wodne sporządzane były przez MZWIK Sp. z o.o. Za 2018 r. przedmiotowe sprawozdanie zostało wysłane pismem w dniu 6 lutego 2019 r. do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej: PGWWP) oraz do wiadomości wszystkim gminom wschodzącym w skład aglomeracji Nowy Targ. Natomiast sprawozdanie KPOŚK za 2019 r. Spółka przesłała do Burmistrza Miasta Nowy Targ w dniu 27 lutego 2020 r. celem podpisania go i przesłania do PGWWP.

(akta kontroli str. 167, 230-231)

Wobec faktu, że to MZWIK Sp. z o.o. sporządzało roczne sprawozdania KPOŚK, jak wyjaśnił Prezes, Burmistrz nie występował do Spółki o wyjaśnienie bądź skorygowanie sporządzonych sprawozdań KPOŚK za 2018 r. i 2019 r. w wyniku wezwania przez PGWWP do uzupełnienia sprawozdania na podstawie art. 90 ustawy Prawo wodne.

PGWWP bezpośrednio występowało do MZWIK Sp. z o.o. o skorygowanie sprawozdań KPOŚK, dwukrotnie w przypadku sprawozdania za 2018 r. (1 marca 2019 r. i 27 maja 2019 r.) oraz dwukrotnie w przypadku sprawozdania za 2019 r. (3 marca 2020 r. i 18 czerwca 2020 r.). W sprawozdaniu za 2018 r. korekty dotyczyły danych wykazanych w kolumnach: 73 *Szacunkowy udział poszczególnych oczyszczalni w RLM korzystających z sieci*, 74 *Szacunkowy udział poszczególnych oczyszczalni w RLM korzystających z taboru* oraz 83 i 84 *(Czy wartości wskaźnika azot ogólny i fosfor ogólny spełniają wymagania rozporządzenia? – oczyszczalnie Muraszyna i Murzasichle nie miały obowiązku oznaczania wskaźników azotu i fosforu, wobec czego zgodnie z zaleceniami PGWiGW, pozostawiono te pola puste).*

W sprawozdaniu za 2019 r. korekty dotyczyły wpisania wielkości całkowitych w kolumnach 83-95 formularza ankiety sprawozdawczej, korekty danych w kolumnie 22 (liczba mieszkańców zamieszkałych na pobyt stały i czasowy na obszarze aglomeracji) oraz w kolumnie 24 (liczba mieszkańców stałych korzystających ze zbiorników bezodpływowych). Korekty i uzupełnienia zostały przekazane w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. Dane dotyczące realizacji KPOŚK wykazywane w sporządzonych sprawozdaniach za 2018 r. i 2019 r. były zgodne z ze stanem faktycznym, tj. danymi posiadanymi przez Spółkę m.in. w zakresie ilości ścieków odprowadzanych zbiorczym systemem kanalizacji do oczyszczalni ścieków należącej do Spółki (w 2018 r. odprowadzono 4 421,3 tys. m³ ścieków, natomiast w 2019 r. 5 064,6 tys. m³).

(akta kontroli str. 166-170, 226-231)

Prezes MZWIK Sp. z o.o. wyjaśnił, że Spółka nie była kontrolowana przez Burmistrza Miasta Nowy Targ w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków i związanych z tym zagadnień finansowych. Jednocześnie dodał, że Burmistrz pełni funkcje nadzorcze za pośrednictwem Rady Nadzorczej oraz w formie Zgromadzenia Wspólników. Bieżąca kontrola odbywa się w ramach działalności Rady Nadzorczej, przykładowo w roku 2020 odbyło się 11 posiedzeń, na których omawiane były działania strategiczne, rozwojowe, bieżące – stosownie do zakresu kompetencji i obowiązków. Do każdego posiedzenia przygotowywane są materiały (elektroniczne bądź tradycyjne), a następnie z każdego spotkania sporządzany był pisemny protokół. Przeprowadzona została jedna kontrola w ramach nadzoru właścicielskiego dotycząca udzielania zamówień sektorowych.

(akta kontroli str. 95)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spółka w Wieloletnim Planie Rozwoju nie zaplanowała wydatków na poziomie odpowiadającym założeniom finansowym ujętym w AKPOŚK 2017. Dotyczyło to wydatków na modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków, w odniesieniu do których zaplanowano 6 700,0 tys. zł, podczas gdy w AKPOŚK 2017 przewidziano 30 000 tys. zł, z czego kwota 27 000 tys. zł na inwestycje w sieć kanalizacyjną oraz oczyszczalnię ścieków miała pochodzić z dotacji WFOŚiGW.

(akta kontroli str. 165)

Prezes Spółki wyjaśnił, że Wieloletni Plan Inwestycyjny zawierał kwoty, które były zakładane do wydatkowania, uwzględniając pewne źródła finansowania, czyli taryfę i amortyzację. Wobec niepewnej możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, takie planowanie kwot było wtedy najbardziej racjonalne, tym bardziej, że w czasie tworzenia planu, MZWIK Sp. z o.o. była instytucją nową (powstała 1 stycznia 2017 r.) bez historii inwestycyjnej. Podkreślić również należy, że z wyjaśnień Prezesa Spółki przedstawionych w pkt 4 wystąpienia pokontrolnego wynika m.in., że pozyskanie takich środków na inwestycję, nie było wówczas możliwe, ponieważ Spółka nie posiadała koncepcji oraz Programu funkcjonalno-użytkowego dla rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków i dopiero w 2020 r. zakończono pracę nad tym Programem, co stworzy możliwość starania się o dofinansowanie zewnętrzne w 2021 r.

W ocenie NIK nieujęcie w Wieloletnim Planie Rozwoju ww. środków było działaniem nierzetelnym. Skoro do AKPOŚK 2017 wpisano inwestycję związaną z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków należącej do Spółki w wysokości 30 000 tys. zł, wskazując że kwota 27 000 tys. zł będzie pochodziła ze środków WFOŚiGW, to MZWIK Sp. z o.o. powinna była podjąć stosowne działania do realizacji tej inwestycji, w tym przygotować dokumenty umożliwiające pozyskanie dofinansowania zewnętrznego. Zauważyć przy tym należy, że Prezes Spółki w wyjaśnieniach opisanych na str. 9 wystąpienia pokontrolnego wskazał, że MZWIK Sp. z o.o. jest bezpośrednim sukcesorem Zakładu budżetowego MZWIK, który w 2017 r. został przekształcony w Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, a po przekształceniu Spółka przejęła wszystkie zadania, zobowiązania i należności podmiotu przekształconego.

(akta kontroli str. 152-159, 501, 512)

OCENA CZĄSTKOWA

MZWIK Sp. z o.o. nierzetelnie opracowało, przedłożony Burmistrzowi Miasta Nowy Targ, Wieloletni Plan Rozwoju na lata 2018-2022. W planie tym na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków przewidziano kwotę 6 700 tys. zł, co stanowiło 22% środków przewidzianych na ten cel w AKPOŚK 2017 (30 000 tys. zł).

Natomiast w przypadku inwestycji dotyczących kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Nowy Targ zaplanowano wydatki na poziomie 9 750 tys. zł, tj. 139% kwoty z AKPOŚK 2017 (7 000 tys. zł).

MZWIK Sp. z o.o. na terenie miasta Nowy Targ wybudowała w latach 2017 – 2020, 7,9 km sieci kanalizacyjnej wobec 13 km zapisanych w AKPOŚK 2017 na koniec 2021 r. W przypadku 12 na 50 inwestycji prowadzonych w ramach gospodarki ściekowej nastąpiły opóźnienia. Nie miały one jednak wpływu na realizację celów zawartych w AKPOŚK 2017 dla aglomeracji Nowy Targ.

NIK zauważa jednak, że Spółka nie weryfikowała danych przekazanych przez PPK do sprawozdań KPOŚK oraz nie posiadała informacji na temat prowadzonych inwestycji na terenie pozostałych gmin wchodzących w skład aglomeracji. Zdaniem NIK przygotowanie i bieżący stan realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie

aglomeracji Nowy Targ był istotny nie tylko w kontekście możliwości osiągnięcia i utrzymania celów dla całej aglomeracji, ale również ma znaczenie dla działań podejmowanych przez Spółkę, ponieważ oczyszczalnia ścieków, którą zawiaduje MZWIK Sp. z o.o. jest jedyną oczyszczalnią na terenie aglomeracji i przyjmuje z niej ścieki komunalne. Dlatego też informacje te powinny być naturalnym przedmiotem zainteresowania w ramach działalności MZWIK Sp. z o.o., niemniej jednak formalnie konieczność monitorowania tych zagadnień nie została przekazana Spółce do realizacji przez jej organ założycielski, tj. miasto Nowy Targ. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z postanowieniami art. 93 ustawy Prawo wodne; za sprawy związane z przygotowaniem i przekazywaniem dokumentacji dotyczącej działań prowadzonych w ramach krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, w szczególności przedkładanie informacji, o których mowa w art. 89 ust. 1 tej ustawy, w aglomeracji zlokalizowanej na obszarze dwóch lub więcej gmin prowadzi gmina o największej równoważnej liczbie mieszkańców (miasto Nowy Targ zostało wskazane w AKPOŚK 2017 jako gmina wiodąca w aglomeracji).

OBSZAR 2. Zbieranie ścieków komunalnych.

Opis stanu
faktycznego

W latach objętych kontrolą na obszarze objętym działalnością MZWIK Sp. z o.o. z sieci kanalizacyjnej korzystało w 2018 r. 32 920 z 32 983 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy, co stanowiło 99,8% mieszkańców. W 2019 r. było to 31 236 z 32 506 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy, co stanowiło 96,1% mieszkańców korzystających z sieci. Powyższe dane za lata 2018-2019 były nie w pełni zweryfikowane przez Spółkę. Ostateczne dane dotyczące stopnia skanalizowania ustalono w 2020 r. w toku prac związanych z opracowywaniem nowego projektu uchwały w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Nowy Targ. W 2020 r. (stan na dzień 31 sierpnia 2020 r.) z kanalizacji korzystało 30 981 z 31 501 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy, co stanowiło 98,3%.

MZWIK Sp. z o.o. nie posiadało informacji odnośnie do liczby osób korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych. Jak wyjaśnił Prezes, te dane posiada miasto Nowy Targ.

Z kolei w toku kontroli w Urzędzie Miasta Nowy Targ Z-ca Burmistrza wyjaśnił, że Urząd Miasta Nowy Targ nie dysponuje pełną wiedzą o liczbie mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, zbierających i oczyszczających ścieki w przydomowych oczyszczalniach ścieków oraz zbierających nieczystości ciekłe w bezodpływowych zbiornikach. Danymi takimi dysponuje Spółka MZWIK, która na terenie miasta Nowy Targ realizuje zadania związane z gospodarką komunalną.

Prezes MZWIK Sp. z o.o. wyjaśnił, że przedstawione dane odnośnie do mieszkańców korzystających z sieci za 2018 r. są kontynuacją wykazywanych w latach poprzednich danych bez uwzględnienia spadającej liczby mieszkańców Nowego Targu. Dodatkowo, wyliczenie liczby osób objętych kanalizacją zakładało zawyżoną liczbę mieszkańców w punktach odbioru usług. Oba te aspekty łącznie doprowadziły do tego, że wyliczony procent mieszkańców korzystających z sieci był zawyżony. Natomiast w 2019 r. zweryfikowano dane w zakresie osób korzystających z sieci kanalizacyjnej, ale nadal opierano się na szacunkowych danych dotyczących liczby mieszkańców z terenów należących do aglomeracji, co spowodowało, że procent mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odbiegał dość znacznie od danych najbardziej prawdopodobnych, zweryfikowanych podczas prac związanych z wyznaczeniem obszaru i granic Aglomeracji Nowy Targ w roku 2020. W roku 2019 urealniono liczbę osób korzystających z kanalizacji, jednak kierowano się danymi historycznymi w zakresie wszystkich osób objętych

aglomeracją. Ta niespójność weryfikacji danych doprowadziła do obniżenia wskaźnika skanalizowania aglomeracji.

(akta kontroli str. 233-235, 608-612)

Kierownik Działu Inwestycji i Remontów w Spółce wyjaśnił, że w przypadku, gdy właściciel posesji pomimo dostępu do sieci i podjętych przez Spółkę działań, tj. kontroli, wysyłania wezwań, nie dokonuje przyłączenia, Spółka zwraca się o pomoc w przymuszeniu właściciela takiej nieruchomości do Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Nowy Targ. W okresie objętym kontrolą MZWiK Sp. z o.o. dwukrotnie przekazywał do Urzędu Miasta protokoły z kontroli terenowych nieruchomości, które nie były podłączone do sieci pomimo takiego obowiązku.

(akta kontroli str. 294-301)

MZWiK Sp. z o.o. prowadził ewidencję m.in. awarii sieci kanalizacyjnej, z podziałem na rodzaje awarii, tj. awarie drobne – głównie zgłaszane przez ludzi, awarie sprzętu i urządzeń oraz tzw. awarie kopane, gdzie zachodziła konieczność odsłonięcia sieci kanalizacyjnej i czasowego wyłączenia odcinka sieci z użytkowania. W 2018 r. wystąpiło 316 awarii drobnych oraz 2 awarie kopane, w 2019 r. wystąpiło 337 awarii drobnych oraz 1 awaria kopana na sieci kanalizacyjnej oraz w 2020 r. do końca września wystąpiły 192 awarie drobne oraz jedna awaria kopana.

Prezes MZWiK Sp. z o.o. wyjaśnił, że w przypadku ww. 4 awarii kopanych w sprawdzanym okresie w każdym z wymienionych przypadków zaszła konieczność czasowego wyłączenia z eksploatacji uszkodzonego odcinka kanalizacji. W przypadku awarii z roku 2018 oraz 2020 retencja kanału pozwoliła na wykonanie prac naprawczych bez konieczności przepompowywania ścieków. Natomiast w przypadku awarii z roku 2019 przy ul. Doroty 7 ścieki z głównego kolektora zostały przekierowane do kolektora w sąsiedniej ul. Bereki i odprowadzone do oczyszczalni. Czas zatrzymania był na tyle krótki, że ścieki z budynków nr 5 i 7 retencjonowały się w przykanalnikach, a po przywróceniu drożności kanalizacji zostały odprowadzone do oczyszczalni.

(akta kontroli str. 57-62, 238)

MZWiK Sp. z o.o. w przypadku wszystkich czterech obiektów budowlanych (pompowni ścieków: „Ibisor”, „Klikuszówka Boczna”, „Kotlina”, „SAG”) przynależących do sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Nowy Targ, dla których prowadzone były książki obiektów budowlanych, nie przeprowadziło w latach 2018 i 2019 rocznych kontroli stanu technicznego, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy Prawo budowlane. Ponadto Spółka nie przeprowadziła w latach objętych kontrolą pięcioletnich kontroli stanu technicznego ww. pompowni, wymaganych na podstawie art. 61 ust 1 pkt 2 tej ustawy. Spółka nie posiada danych, kiedy były przeprowadzane ostatnie pięcioletnie kontrole. Nieprawidłowości te opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

W dniu 13 maja 2020 r. MZWiK Sp. z o.o. przeprowadziło roczne kontrole ww. obiektów w trybie art. 62 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane, który stanowi, że obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę co najmniej raz w roku kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego obiektu. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że obiekty są w zadowalającym bądź dobrym stanie i nadają się do dalszej eksploatacji i użytkowania.

(akta kontroli str. 94-116)

W latach 2018 do 2020 (III kwartał) do MZWiK Sp. z o.o. wpłynęło w sumie 409 wniosków o podłączenie do sieci kanalizacyjnej, z czego 371 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie i wydano warunki do przyłączenia, natomiast

38 negatywnie. Z czego w 2018 r. na 125 wniosków 107 zostało rozpatrzonych pozytywnie, w 2019 r. na 164 wnioski 156 zostało rozpatrzonych pozytywnie oraz do końca września 2020 r. na 120 wniosków 108 rozpatrzono pozytywnie. Prezes wyjaśnił, że przyczyną odmowy wydania warunków technicznych przyłączenia do miejskiej kanalizacji sanitarnej, we wszystkich rozpatrzonych negatywnie wnioskach, był brak sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie wnioskowanej nieruchomości a zazwyczaj, odległość do kanalizacji wynosiła kilkaset metrów. W toku kontroli zbadano 5 z 38 odmownych decyzji o przyłączenie do sieci (po dwie decyzje z 2018 r. i 2019 r. oraz jedną decyzję z 2020 r.). Ustalono, że odmowy spowodowane były brakiem sieci kanalizacyjnej w obrębie wnioskowanych nieruchomości.

W 2018 r. do sieci kanalizacyjnej zostało podłączonych 83 nieruchomości, w 2019 r. 86 nieruchomości, w 2020 r. do końca września 43 nieruchomości. We wszystkich przypadkach podłączenia nieruchomości do sieci podpisano umowy na odprowadzanie ścieków.

(akta kontroli str. 234-235, 613-617)

MZWIK Sp. z o.o. planowało i przeprowadzało remonty/modernizację sieci kanalizacyjnej. Na te cele w 2018 r. wydatkowano kwotę 81,4 tys. zł, w 2019 r. kwotę 40,2 tys. zł i w 2020 r. kwotę 80,1 tys. zł. W przypadku 4 obiektów budowlanych (pompowni ścieków) wchodzących w skład sieci kanalizacyjnej, które miały założone książki obiektów budowlanych, na pompowni „Ibisor” w październiku 2018 r. przeprowadzono remont pompy.

(akta kontroli str. 66, 492)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

MZWIK Sp. z o.o. nie przeprowadził w latach 2018 – 2019 rocznych kontroli okresowych czterech obiektów budowlanych (pompowni ścieków) wchodzących w skład sieci kanalizacyjnej, co było niezgodne z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy Prawo budowlane; kontrole roczne zostały przeprowadzone w 2020 r. Ponadto Spółka nie przeprowadziła pięcioletnich kontroli okresowych przedmiotowych pompowni, co było wymagane na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane. MZWIK Sp. z o.o. nie posiadała informacji dotyczących dat przeprowadzenia ostatnich pięcioletnich kontroli pompowni ścieków. Brak przeglądów dotyczył następujących pompowni znajdujących się na terenie miasta Nowy Targ pod adresami:

- Pompownia ścieków „Ibisor”, ul. Parkowa,
- Pompownia ścieków „Klikuszówka Boczna”, ul. Klikuszówka,
- Pompownia ścieków „Kotlina”, ul. Kotlina,
- Pompownia ścieków „Sag”, ul. Przemysłowa.

Prezes MZWIK Sp. z o.o. odnosząc się do braku przeglądów ww. pompowni, wyjaśnił, że w 2017 r. nastąpiła zmiana odpowiedzialności za utrzymanie ruchu przepompowni ścieków. Dział Oczyszczania Ścieków przejął kontrole i obsługę czterech obiektów sieci kanalizacyjnej, wcześniej obsługę tę pełnił inny dział Spółki. Z racji obsługi całodobowej, na oczyszczalni ścieków w Nowym Targu stworzono stanowisko do monitoringu zdalnego, grupę do wyjazdu i przeprowadzenia kontroli/serwisu obiektów przepompowni ścieków. Zadania te były i są pełnione wraz z innymi zadaniami eksploatacyjnymi i dodatkowymi, w ramach obowiązków pracowniczych. Kierownik oczyszczalni przejął książki obiektów budowlanych, została stworzona „Instrukcja obsługi i kontroli przepompowni ścieków”. W tejże instrukcji zostały zapisane: odpowiedzialność za prawidłowy tryb postępowania, współpraca pomiędzy działami oraz kontrola tych

zadań. Wychodząc z założenia, że nastąpiło znaczące zwiększenie zakresu monitoringu, nakładu roboczogodzin poświęcanych obiektom pompowni, a ogólne wpisy o czynnościach znajdują się również w zeszycie eksploatacji oczyszczalni, stwierdzono, że prowadzenie książki obiektu budowlanego i tworzenie dodatkowych wpisów w tym dokumencie, nie jest konieczne. Obecnie, po powtórnej analizie stanu faktycznego decyzja ta jest zmieniona, a główne wpisy konserwacyjne i remontowe będą również znajdowały swoje odzwierciedlenie w książkach obiektów budowlanych, prowadzonych dla pompowni ścieków.

(akta kontroli str. 94-116, 613-616)

NIK zwraca uwagę, że wprowadzenie przez MZWIK Sp. z o.o. wewnętrznych procedur w celu stałego monitoringu przedmiotowych pompowni nie zwalniało Spółki z przeprowadzania rocznych przeglądów stanu technicznego obiektów budowlanych, do czego zobowiązują przepisy ustawy Prawo budowlane: art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b, który stanowi, że obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska oraz art. 62 ust. 1 pkt 2 – co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego.

OCENA CZĄSTKOWA

MZWIK Sp. z o.o. posiadało dopiero od 2020 r. aktualne dane dotyczące liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej zarówno ilościowo, jak i procentowo oraz zapewniało w całym okresie objętym kontrolą prawidłowe zbieranie ścieków komunalnych. Na koniec III kwartału 2020 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 98,3% mieszkańców miasta Nowy Targ. Dane odnośnie do stopnia skanalizowania za lata 2018-2019 były nie w pełni zweryfikowane przez Spółkę. MZWIK Sp. z o.o. planowała i wykonywała remonty sieci kanalizacyjnej, w tym przeprowadzała operację czyszczenia sieci kanalizacyjnej w celu zapobieżenia potencjalnym awariom. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieprzeprowadzeniu w latach 2018-2019 rocznych oraz pięcioletnich kontroli okresowych czterech obiektów budowlanych wchodzących w skład sieci kanalizacyjnej. Spółka nie przedłożyła również danych, kiedy były przeprowadzane ostatnie kontrole pięcioletnie. Roczne kontrole tych obiektów zostały przeprowadzone dopiero w 2020 r. i wykazały, że są one w zadowalającym bądź dobrym stanie technicznym. Ponadto w Spółce 20 listopada 2017 r. stworzono instrukcję obsługi i kontroli przepompowni ścieków. Na podstawie, której przypisano pracownikom oczyszczalni ścieków zadania związane m.in. ze stałą kontrolą i serwisem obiektów przepompowni ścieków.

OBSZAR

3. Oczyszczanie ścieków komunalnych i zagospodarowywanie osadów ściekowych.

Opis stanu faktycznego

3.1. Decyzją z dnia 15 grudnia 2017 r. znak: SR-IV.7322.1.241.2017.WM Marszałek Województwa Małopolskiego udzielił MZWIK Sp. z o.o. pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie oczyszczonych ścieków z oczyszczalni komunalnej w Nowym Targu, istniejącym wylotem do rzeki w ilości nie przekraczającej rocznie 6 916 750 m³ oraz średniodobowo 18 950 m³. Pozwolenia wodnoprawnego udzielono na okres od 21 grudnia 2017 r. do 20 grudnia 2027 r.

Wskaźniki zanieczyszczeń określone w ww. decyzji są zgodne zarówno w zakresie listy wymaganych wskaźników, jak również w zakresie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Gospodarki

Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych¹⁶ (dalej: *rozporządzenie w sprawie substancji szkodliwych*). Dodatkowo, w związku z przyjmowaniem do urządzeń kanalizacyjnych należących do MZWik Sp. z o.o. ścieków przemysłowych (m.in. z przemysłu garbarskiego) w przedmiotowym pozwoleniu wodnoprawnym dołożone zostały wskaźniki charakterystyczne dla ścieków przemysłowych (siarczany, chlorki, chrom 6+, chrom ogólny, substancje ekstrahujące z eterem naftowym). Dopuszczalne stężenia ww. wskaźników, zgodnie z załącznikiem 4 tabela II ww. rozporządzenia określono na poziomie odpowiednio: 500 mg/dm³, 1 000 mg/dm³, 0,1 mg/dm³, 0,5 mg/dm³, 50 mg/dm³.

Zgodnie z ww. pozwoleniem ustalono następujące warunki:

1. Minimalny poziom redukcji:
 - a. Azot ogólny 70 - 80%.
 - b. Fosfor ogólny 80%.
2. Stan i skład ścieków nie może przekraczać:
 - a. Odczyn pH 6,5-9,0.
Temperatura 35°C.
 - b. BZT5 15 mg Oi/dm³.
ChZTcr 125 mg O2/dm³.
Zawiesiny ogólne 35 mg/dm³.
 - c. Siarczany 500 mg SO4/dm³.
Chlorki 1 000 mg Cl/dm³.
Chrom +6 0,1 mg Cr+6/dm³.
Chrom ogólny 0,5 mg Cr/dm³.

Substancje ekstrahujące się eterem naftowym 50 mg/dm³.

Powyższe pozwolenie zobowiązywało MZWik Sp. z o.o. do:

1. Prowadzenia ciągłych pomiarów i rejestracji ilości ścieków surowych dopływających do oczyszczalni oraz ścieków oczyszczonych odprowadzanych do rzeki Dunajec.
2. Prowadzenia rejestru ilości dowożonych ścieków komunalnych i przemysłowych.
3. Prowadzenia okresowych pomiarów jakości ścieków dopływających i odprowadzanych z oczyszczalni w zakresie wskaźników: azot ogólny, fosfor ogólny, BZT5, ChZTcr, zawiesiny ogólne z częstotliwością nie mniejszą niż 24 próbki w ciągu roku.
4. Prowadzenia okresowych pomiarów jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni w zakresie wskaźników: odczyn pH, temperatura, siarczany, chlorki, chrom +6, chrom ogólny, substancje ekstrahujące się eterem naftowym z częstotliwością nie mniejszą niż raz na dwa miesiące.
5. Prowadzenia okresowych pomiarów jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni w zakresie wskaźników: cynk, fenole lotne, surfaktanty anionowe, surfaktanty niejonowe, z próbek jednorazowych, z częstotliwością nie mniejszą niż raz na pół roku.
6. Pobierania próbek ścieków do badań w regularnych odstępach czasu w ciągu roku, stale w tym samym miejscu, w którym ścieki dopływają do oczyszczalni ścieków i są wprowadzane do odbiornika lub w innym miejscu reprezentatywnym dla ilości i jakości tych ścieków.

¹⁶ Dz. U z 2019 r. poz. 1311.

7. Utrzymywania w należyłym stanie technicznym urządzeń do oczyszczania, odprowadzania ścieków oczyszczonych poprzez dokonywanie ich systematycznego przeglądu i konserwacji.

(akta kontroli str. 132-140)

Instalacja oczyszczalni ścieków w Nowym Targu opierała się na procesie mechaniczno-biologiczno-chemicznym obejmując następujące procesy jednostkowe: oczyszczanie ścieków komunalnych i przemysłowych; przeróbka odpadów i osadu; gospodarka biogazem (wykorzystanie na potrzeby własne).

W skład linii technologicznej oczyszczania ścieków wchodziły dwa odrębne układy:

- linia do oczyszczania ścieków komunalnych o przepustowości projektowej 21 000 m³/d, w skład której wchodziły m.in.: zlewnia ścieków dowożonych, pompy ślimakowe, kraty, piaskownik dwukomorowy, 2 osadniki wstępne, 3 reaktory SBR, zbiornik wyrównawczy, wylot do rzeki Dunajec,
- linia do podczyszczania ścieków przemysłowych pochodzących z produkcji garbarskiej o przepustowości eksploatacyjnej 50 m³/d, w skład której wchodziły: stacja zlewna ścieków garbarskich obejmująca zbiornik o poj. 28 m³, do którego zrzucane są ścieki, sito automatyczne, 2 pompy zatapialne, 2 reaktory o poj. 72m³ wraz z mieszadłami i pompami dekantacyjnymi, gdzie strącany jest chrom. Po podczyszczeniu ścieków garbarskich trafiają one na kraty głównego ciągu technologicznego.

(akta kontroli str. 160-163, 307)

W latach 2018 i 2019 przedsiębiorstwo nie wykonywało okresowych kontroli stanu technicznego obiektów technologicznych oczyszczalni ścieków i stacji zlewnej zlokalizowanej na terenie oczyszczalni wymaganych na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 ustawy Prawo budowlane. Przedmiotową nieprawidłowość opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

MZWIK Sp. z o.o. w okresie objętym kontrolą przeprowadził, wpisane do ksiąg obiektów budowlanych, remonty w budynkach: nr 01 Oczyszczanie wstępne, polegające na wymianie okien oraz remoncie zlewni ścieków garbarskich oraz w Budynku Koagulanta naprawę ramienia podnośnika kosowego. Ponadto na bieżąco dokonywano we własnym zakresie drobnych remontów i napraw obiektów i urządzeń znajdujących się na terenie oczyszczalni ścieków, co opisywano w miesięcznych raportach z pracy oczyszczalni.

(akta kontroli str. 337-478)

Spółka dotrzymywała warunków odprowadzania ścieków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym, tj. ilość ścieków odprowadzanych do rzeki Dunajec w wysokości 6 916 750 m³ rocznie (średniodobowo 18 950 m³) nie została przekroczona; w 2018 r. odprowadzono łącznie 4 508 219 m³ (średniodobowo 12 351 m³), a w 2019 r. odprowadzono łącznie 5 128 550 m³ (średniodobowo 14 051 m³). Prowadzono rejestr ilości dowożonych ścieków komunalnych i przemysłowych. W toku kontroli NIK zleciła Małopolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, w trybie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK, przeprowadzenie kontroli doraźnej w oczyszczalni ścieków należącej do Spółki w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych oraz przestrzegania warunków dotyczących ilości i jakości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym.

Jak wykazały przeprowadzone, przez pracowników Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie (dalej: WIOŚ), oględziny w dniu 23 listopada 2020 r. urządzeń oczyszczających znajdujących się na oczyszczalni ścieków, urządzenia te utrzymane były w należyłym stanie i obsługiwane przez osoby przeszkolone w tym zakresie. Analizy pobranych przez WIOŚ w ramach niniejszej

kontroli próbek ścieków, jak i próbek ścieków pobieranych przez akredytowane laboratorium na zlecenie eksploatującego oczyszczalnię (w ramach pomiarów ciągłych) nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodnoprawnym udzielonym przez Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 15 grudnia 2017 r. znak: SR-IV.7322.1.241.2017.WM, co wskazywało na sprawność urządzeń oczyszczających.

(akta kontroli str. 305-318)

Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym MZWIK Sp. z o.o. przesyłało do WIOŚ, co kwartał wyniki pomiarów ilości i jakości wprowadzanych ścieków w każdym roku objętym kontrolą. W zakresie azot ogólny, fosfor ogólny, BZT₅, ChZT_{cr}, zawiesiny ogólne – zrobiono i przesłano 24 wyniki w danym roku, w zakresie wskaźników: odczyn pH, temperatura, siarczany, chlorki, chrom +6, chrom ogólny, substancje ekstrahujące się eterem naftowym – zrobiono i przesłano 6 wyników w danym roku oraz w zakresie wskaźników: cynk, fenole lotne, surfaktanty anionowe, surfaktanty niejonowe – zrobiono i przesyłano rocznie dwa wyniki.

(akta kontroli str. 517)

W trakcie kontroli doraźnej WIOŚ (zleconej przez NIK) pobrane zostały średniodobowe próbki ścieków surowych oraz ścieków oczyszczonych odprowadzonych z oczyszczalni w Nowym Targu do rzeki Dunajec. W wyniku przeprowadzonej przez WIOŚ analizy nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Procent redukcji zanieczyszczeń wyrażonych wskaźnikami azot ogólny oraz fosfor ogólny obliczony na podstawie wykonanej analizy próbek ścieków surowych oraz ścieków oczyszczonych również spełniał warunki określone w pozwoleniu wodnoprawnym.

(akta kontroli str. 305-318)

W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przekroczenia średniorocznych dopuszczalnych wartości jakości ścieków odprowadzanych, względem wartości określonych w posiadanym pozwoleniu wodnoprawnym. Sporadycznie zdarzyły się przekroczenia dopuszczalnych wartości redukcji w przypadku wskaźnika azot ogólny w próbkach pobranych w dniach 5 i 29 lutego 2020 r., 4 i 18 marca 2020 r., oraz fosfor ogólny w próbkach pobranych w dniach 22 kwietnia 2020 r., 22 października 2020 r. oraz 4 i 18 listopada 2020 r. uzyskano stopień redukcji zanieczyszczenia niższy niż wartość wymagana, określona w posiadanym pozwoleniu wodnoprawnym, jednak zgodnie z § 8 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie substancji szkodliwych do oceny spełniania warunków pozwolenia wodnoprawnego w przypadku tych wskaźników zanieczyszczeń pod uwagę bierze się wartość średnioroczną, która nie została przekroczona. Średnia redukcja w 2020 r. wynosiła dla wskaźnika azot ogólny 81,2% wobec wymaganego pozwoleniem wodnoprawnym min. 70%-80%, dla wskaźnika fosfor ogólny 91,7% wobec wymaganego min. 80%.

(akta kontroli str. 310-311, 325-326, 332-334)

Analizy były wykonywane w regularnych odstępach czasu w ciągu roku przez laboratorium posiadające akredytację, wydaną przez Czeskie Centrum Akredytacji, ważną do 28 lutego 2022 r.

(akta kontroli str. 335)

Prezes Spółki wyjaśnił, że MZWIK Sp. z o.o. w okresie objętym kontrolą nie otrzymało decyzji o ustaleniu opłaty podwyższonej albo zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia opłaty podwyższonej za odprowadzenie ścieków.

(akta kontroli str. 497)

3.2. MZWIK Sp. z o.o. w 2018 r. wytworzyło 0,44 tony odpadów niebezpiecznych oraz 2 315 ton odpadów innych niż niebezpieczne, w tym 1 973 ton komunalnych osadów ściekowych o kodzie 19 08 05 (dalej: koś), w 2019 r. było to 0,28 tony odpadów niebezpiecznych oraz 1 687,74 tony odpadów innych niż niebezpiecznych, w tym 1 370,74 tony koś. Do końca III kwartału 2020 r. Spółka wytworzyła 974,5 tony koś. MZWIK Sp. z o.o. w związku z ilością wytwarzanych odpadów komunalnych nie było zobligowane do posiadania pozwolenia na wytwarzanie odpadów w związku z art. 180a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹⁷.

(akta kontroli str. 494)

Spółka posiadała natomiast zezwolenie na przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne na podstawie decyzji Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 22 października 2019 r. nr SR-III.7244.1.7.2019, zgodnie z którym nie zagospodarowywała koś; odpady te były na bieżąco przekazywane zewnętrznym odbiorcom do zagospodarowania w procesach: R3 – recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki, R12 – wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11, bądź R5 – produkcja mieszaniny stanowiącej podłoże rekultywacyjne. W okresie objętym kontrolą odbiorcami tych odpadów było pięć firm posiadających stosowne zezwolenia na zagospodarowywanie komunalnych osadów ściekowych.

(akta kontroli str. 122-131, 495)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

MZWIK Sp. z o.o. nie przeprowadził rocznych kontroli obiektów budowlanych znajdujących się na terenie oczyszczalni ścieków w trybie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy Prawo budowlane, który stanowi, że obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej – co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska.

Budynki, w których nie przeprowadzono rocznych kontroli w 2018 r. i w 2019 r.:

1. Osadniki wstępne.
2. Zbiornik magazynowy osadu przefermentowanego.
3. Pompownia tłuszców.
4. Pompowania osadu przefiltrowanego.
5. Grawitacyjny zagęszczacz osadu wstępnego.
6. Komora czyszczakowa.
7. Komora odwodnienia
8. Studnie kondensatu.
9. Zbiornik magazynowy biogazu
10. Hala załadunkowa osadów wraz z infrastrukturą techniczną.
11. Budynek kotłowni gazowej.
12. Zamknięta komora fermentacyjna WKFZ wraz z klatką schodową.
13. Budynek wielofunkcyjny.
14. Pompownia osadu wstępnego
15. Budynek kontenerowy termicznej utylizacji osadu.
16. Budynek garażowo – warsztatowy.
17. Sekwencyjny reaktor biologiczny.
18. Budynek administracyjny.
19. Budynek koagulanta.
20. Budynek warsztatowy.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, ze zm.

21. Budynek 01 oczyszczanie wstępne.
 22. Budynek stacji dmuchaw.
 23. Budynek pomocniczy.
 24. Żelbetowe zbiorniki ilość 7 – składowisko popiołów z utylizacji nadmiernego odpadu oraz tymczasowe składowanie osadu.
- Ponadto w pierwszych 9 budynkach nie przeprowadzono rocznych kontroli w 2020 r.

Ponadto Spółka nie przeprowadziła bądź nie dochowała terminu przeprowadzenia kontroli 5 letnich w trybie art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane, który stanowi, że obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej – co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego.

Poniżej wymieniono budynki, w których nie przeprowadzono 5 letnich kontroli stanu technicznego bądź nie dochowano terminu przeprowadzenia kontroli:

1. Osadniki wstępne – oddane do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
2. Zbiornik magazynowy osadu przefermentowanego – oddany do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
3. Pompownia tłuszczy – oddany do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
4. Pompowania osadu przefiltrowanego – oddana do użytku w dniu 4 marca 2015 r., brak kontroli 5 letniej w 2020 r.
5. Grawitacyjny zagęszczacz osadu wstępnego – oddany do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
6. Komora czyszczakowa – oddana do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
7. Komora odwodnienia – oddana do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
8. Studnie kondensatu – oddane do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
9. Zbiornik magazynowy biogazu – oddany do użytku w dniu 4 marca 2015 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej w 2020 r.
10. Budynek kontenerowy termicznej utylizacji osadu – ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona w 2014 r., nie przeprowadzono kontroli 5 letniej.
11. Budynek kotłowni gazowej – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w 2020 r., jednak nie dochowano wymaganego terminu; budynek został oddany do użytku w 2010 r., a do 2020 r. nie przeprowadzono kontroli 5 letniej.
12. Budynek garażowo-warsztatowy – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 8 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
13. Sekwencyjny reaktor biologiczny – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 8 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
14. Budynek administracyjny – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
15. Budynek koagulanta – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
16. Budynek warsztatowy – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.

17. Budynek 01 oczyszczanie wstępne – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
18. Budynek stacji dmuchaw – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
19. Budynek pomocniczy – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.
20. Żelbetowe zbiorniki ilość 7 – składowisko popiołów z utylizacji nadmiernego odpadu oraz tymczasowe składowanie osadu – przeprowadzono kontrolę 5 letnią w dniu 5 czerwca 2020 r.; nie dochowano terminu kontroli, ponieważ ostatnia kontrola 5 letnia przeprowadzona została 26 marca 2014 r.

Prezes MZWIK Sp. z o.o. odnosząc się do braku kontroli okresowych ww. obiektów wyjaśnił, że na powyższą sytuację nałożyły się zmiany osób odpowiedzialnych za nadzór formalny nad dokumentacjami obiektów budowlanych. Wykonany w roku 2018 przegląd wewnętrzny procedur nadzoru uwidoczniał brak konsekwencji w nadzorze – nie wszystkie osoby odpowiedzialne materialnie za obiekty budowlane były jednocześnie odpowiedzialne za nadzór nad dokumentacją tychże obiektów. W konsekwencji Zarząd w 2018 r. zainicjował zmiany, aby te same osoby były odpowiedzialne za dany budynek materialnie sprawowały nadzór nad dokumentacją obiektów m.in. za prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych.

Opisana powyżej sytuacja zakłóciła dotychczasowy porządek pracy, skutkiem czego przeglądy obiektów budowlanych nie zostały przeprowadzone.

Przeglądy wykonane w 2020 roku nie uwzględniły 9 obiektów budowlanych oddanych do użytku w 2015 r., w których powinny być przeprowadzone kontrole 5 letnie, ze względu na nie ujęcie ich we wcześniejszych ewidencjach. Przekazane dokumentacje (z Działu Inwestycji i Remontów, który niemalże do końca 2018 roku prowadził dokumenty) nie uwzględniały budowli typu: studnie kondensatu, komór, pompowni zagłębionych w ziemi oraz urządzeń typu osadniki wstępne, zagęszczacz grawitacyjny, zbiornik magazynowy. Wcześniejszy koordynator założył, że są to elementy sieci technologicznych, które są wyłączone z przeglądów okresowych i podlegają technologicznym zasadom nadzoru. Dlatego też, rozeznanie rynku na przeglądy obiektów budowlanych, przygotowane przez Dział Inwestycji, nie uwzględniło dodatkowych obiektów.

(akta kontroli str. 337-478)

Zdaniem NIK zmiany organizacyjne nie zwalniały Spółki z obowiązku przeprowadzania rocznych przeglądów stanu technicznego obiektów budowlanych, do czego zobowiązują przepisy art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane.

OCENA CZĄSTKOWA

MZWIK Sp. z o.o. prawidłowo, zgodnie z warunkami pozwolenia wodnoprawnego, zapewniało oczyszczanie ścieków komunalnych, urządzenia służące do oczyszczania ścieków komunalnych były utrzymane w należytym stanie technicznym. W zakresie zagospodarowywania komunalnych osadów ściekowych prowadzono ewidencję odpadów oraz karty przekazania odpadów. Wytworzone komunalne osady ściekowe były przekazywane do zagospodarowania innym podmiotom w procesach R3, R12 bądź R5. Pomimo że Spółka nie przeprowadziła w trybie art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 ustawy Prawo budowlane kontroli stanu technicznego 15 obiektów budowlanych w latach 2018 i 2019 oraz 9 obiektów w latach 2018, 2019 i 2020 znajdujących się na terenie oczyszczalni, to na

podstawie przeprowadzonych w toku kontroli oględzin przez pracowników WFOŚiGW stwierdzono, że urządzenia do oczyszczania i odprowadzania ścieków oczyszczonych utrzymane były w należytym stanie technicznym i eksploatowane były zgodnie z posiadanymi instrukcjami obsługi oraz zapewniały odpowiednią jakość oczyszczania ścieków, zgodną z warunkami udzielonego pozwolenia wodnoprawnego.

OBSZAR 4. Finansowanie zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Opis stanu
faktycznego

4.1. Dla Aglomeracji Nowy Targ nie został sporządzony plan inwestycyjny – z uwzględnieniem zadań ujętych w AKPOŚK 2017 – obejmujący cały jej obszar. MZWIK Sp. z o.o. sporządzało roczne Plany inwestycyjne jedynie dla terenu miasta Nowy Targ.

Prezes wyjaśnił, że MZWIK Sp. z o.o. jest bezpośrednim sukcesorem Zakładu budżetowego MZWIK, który w 2017 r. został przekształcony w Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Po przekształceniu Spółka przejęła wszystkie zadania, zobowiązania i należności. W ramach prowadzonych działań Spółka wykonuje czynności związane jedynie ze sprawozdawczością w ramach KPOŚK. Przy czym dane te są przesyłane do Gminy, gdzie są weryfikowane, kompletowane i przesyłane dalej do odpowiednich organów. Spółka nie posiada oficjalnego dokumentu, w którym zadania związane z dokumentacją oraz sprawozdawczością KPOŚK byłyby delegowane przez Gminę na rzecz MZWIK Sp. z o.o. W Spółce nie przypisano żadnemu pracownikowi zadań związanych ze sprawozdawczością KPOŚK. Spółka nie ma potrzeby ani obowiązku przypisywania tej czynności, konkretnemu pracownikowi.

(akta kontroli str. 78-85, 512)

Wbrew powyższym wyjaśnieniom Prezesa Spółki, zadania dotyczące sporządzania sprawozdawczości w ramach KPOŚK za 2018 r. i 2019 r. zostały przekazane Spółce na podstawie pisemnych poleceń Burmistrza Miasta Nowy Targ, a miasto Nowy Targ nie weryfikowało sprawozdań sporządzonych przez MZWIK Sp. z o.o. (co przedstawiono na str. 9-10 wystąpienia pokontrolnego).

W toku kontroli w Urzędzie Miasta Nowy Targ Zastępca Burmistrz wyjaśnił, że za realizację przedsięwzięć ujętych w AKPOŚK 2017 odpowiadały przedsiębiorstwa kanalizacyjne działające na obszarze aglomeracji, tj. MZWIK Sp. z o.o. świadczący usługi na terenie miasta Nowy Targ i PPK działające na terenie pozostałych gmin objętych aglomeracją Nowy Targ. Urząd Miasta Nowy Targ nie gromadził danych w tym zakresie.

(akta kontroli str. 520-525, 608-612)

W okresie objętym kontrolą, jak wyżej opisano, MZWIK Sp. z o.o. na każdy rok uchwalał plan inwestycyjny dla terenu miasta Nowy Targ, w którym określano kwoty przewidywanych wydatków, z podziałem na infrastrukturę ściekową oraz infrastrukturę wodociagową. Na 2018 r. MZWIK Sp. z o.o. na zadania związane z infrastrukturą ściekową zaplanowało łącznie 3 748,4 tys. zł, w 2019 r. 5 251,6 tys. zł, natomiast do końca września 2020 r. kwotę 2 206 tys. zł. Wszystkie wydatki inwestycyjne poniesione w okresie objętym kontrolą były sfinansowane ze środków Spółki.

(akta kontroli str. 78-85)

W AKPOŚK 2017 dla miasta Nowy Targ na inwestycje związane z gospodarką ściekową zapisano łącznie kwotę 37 000 tys. zł (7 000 tys. zł na sieć kanalizacyjną, 30 000 tys. zł na oczyszczalnię ścieków). Tymczasem zaplanowane przez MZWIK Sp. z o.o. wydatki wynikające z rocznych planów inwestycyjnych na infrastrukturę

ściekową w latach 2018 do 2020 (III kwartał) wynosiły w sumie 11 206 tys. zł. Wobec czego były dużo niższe niż zapisano w AKPOŚK 2017.

Jak opisano na str. 9 wystąpienia pokontrolnego Prezes Spółki wyjaśnił, że oczyszczalnia ścieków spełniała wymagania dyrektywy ściekowej już przed sporządzeniem AKPOŚK 2017, a zaplanowane inwestycje na oczyszczalni ścieków (w kwocie ok. 30 000 tys. zł) miały na celu rozbudowę i modernizację węzła osadowego, co ma umożliwić rozwój technologiczny, uelastycznienie pracy, zwiększyć niezawodności działania, oraz otworzyć ścieżkę do bilansowania energetycznego. Pozyskanie takich środków na inwestycję, nie było wówczas możliwe, ponieważ Spółka nie posiadała koncepcji oraz Programu funkcjonalno-użytkowego dla rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków. MZWiK Sp. z o.o. w 2020 r. zakończyło pracę nad Programem funkcjonalno-użytkowym dla rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków: dopiero po opracowaniu tych dokumentów możliwe będzie staranie się o dofinansowanie zewnętrzne, co będzie realizowane w 2021 r.

(akta kontroli str. 82-85, 501-510)

W okresie objętym kontrolą MZWiK Sp. z o.o. złożył osiem wniosków do WFOŚiGW o dofinansowanie zadań z zakresu gospodarki ściekowej na ogólną kwotę 3 874,9 tys. zł. W sześciu przypadkach podpisano stosowne umowy pożyczki. I tak:

- 12 lipca 2019 r. zawarł 2 umowy pożyczki na budowę sieci kanalizacyjnych na terenie miasta Nowy Targ¹⁸, na łączną kwotę 704,3 tys. zł. Z uwagi na trudności w pozyskaniu cesji praw ubezpieczenia (wymaganych postanowieniami umowy) WFOŚiGW nie wyraził zgody na wydłużenie okresu wykorzystania pożyczek. W obu przypadkach odstąpiono od umowy pożyczki;
- 28 października 2020 r. zawarł z Funduszem cztery umowy pożyczki na zadania inwestycyjne i remontowe związane z gospodarką ściekową, na łączną wnioskowaną kwotę 2 414,9 tys. zł¹⁹ (ogólna wartość zadań 7 269,0 tys. zł); w czasie kontroli NIK trwało procedowanie wypłat tych środków przez Fundusz wskutek złożonych przez MZWiK Sp. z o.o. wniosków o płatność.

Kolejne dwa wnioski, złożone 18 maja 2020 r. na kwotę 319,4 tys. zł oraz 20 sierpnia 2020 r. na kwotę 436,2 tys. zł są w trakcie realizacji; nie podpisano jeszcze stosownych umów.

Ponadto Spółka 10 lipca 2018 r. złożyła do WFOŚiGW dwie „Karty Informacyjne Zadań” na realizację dwóch inwestycji dotyczących rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie osiedla Niwa Zachodnia w dwóch etapach na łączną kwotę 740,6 tys. zł. Pomimo uzyskania pozytywnych opinii ze strony WFOŚiGW, Spółka nie złożyła wniosków o dofinansowanie. Jedno zadanie pierwszy etap inwestycji na osiedlu Nowa Zachodnia na kwotę 486,0 tys. zł został przesunięty w czasie i został ujęty w kolejnym wniosku, w wyniku, którego podpisano umowę nr P/046/20/02 w dniu 28 października 2020 r., wobec opóźnienia związanego z budową pierwszego etapu²⁰ drugi etap budowy również został przesunięty w czasie i ujęty w kolejnym ww. wniosku złożonym dnia 20 sierpnia 2020 r. na kwotę 436,2 tys. zł wniosek został pozytywnie rozpatrzony jednak nie podpisano jeszcze umowy.

(akta kontroli str. 242-262)

¹⁸ Umowa pożyczki Nr P/042/19/22 na kwotę 439,8 tys. zł oraz umowa pożyczki Nr P/043/19/22 na kwotę 264,6 tys. zł.

¹⁹ Umowa pożyczki nr P/047/20/02 na kwotę 547,6 tys. zł, umowa pożyczki nr P/046/20/02 na kwotę 972,8 tys. zł, umowa pożyczki nr P/048/20/02 na kwotę 647,9 tys. zł, umowa pożyczki nr P/049/20/02 na kwotę 246,3 tys. zł.

²⁰ Warunkiem zakończenia budowy pierwszego etapu było uruchomienie przepompowni, co było uzależnione od procedur w firmie Tauron w zakresie podłączenia do sieci.

Ponadto Prezes wyjaśnił, że Spółka starała się również o inne dofinansowania, jednak bezskutecznie, rozeznawano możliwości pozyskiwania środków z NFOŚiGW na tzw. gospodarkę cyrkulacyjną oraz zagadnienia energetyczne, jednak nie udało się skonkretyzować starań ze względu na brak odpowiednich naborów, w połączeniu z brakiem przygotowania dokumentacyjnego dla pozyskania środków w naborach istniejących.

Dwukrotnie złożono wnioski do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na „Opracowanie ciągu technologicznego przetwarzania osadów ściekowych z podwyższoną zawartością metali ciężkich, umożliwiającego wytworzenie spieku porowatego”, w ramach programu „Inteligentny Rozwój 2014-2020”, w konkursach „Projekty Aplikacyjne”, jednak nie uzyskano dofinansowania. Złożone wnioski zostały odrzucone, ponieważ nie spełniały kryterium kwalifikowalności oraz adekwatności wydatków, zgodnie katalogiem wskazanym w przewodniku kwalifikowalności w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

(akta kontroli str. 237-238)

4.2. MZWiK Sp. z o.o. na realizację zadań związanych z gospodarką ściekową w latach 2018 – 2020 i ujętych w KPOŚK zaplanował 11 206 tys. zł, z czego do 30 września 2020 r. wydatkował 8 357,3 tys. zł, tj. odpowiednio w: 2018 r. zaplanowano 3 748,4 tys. zł i wydatkowano 2 448,3 tys. zł (65,3%), w 2019 r. zaplanowano 5 251,6 tys. zł i wydatkowano 4 682,9 tys. zł (89,0%) oraz do końca września 2020 r. zaplanowano 2 206,0 tys. zł i wydatkowano do 30 września 2020 r. 1 226,1 tys. zł. Wszystkie zadania zostały sfinansowane ze środków własnych.

Prezes wyjaśnił, że różnice pomiędzy wartościami planowanych inwestycji, a faktycznym wykonaniem są spowodowane we wszystkich latach pokazywanej sprawozdawczości, tymi samymi czynnikami, do których należy zaliczyć: opóźnienia w wykonywaniu projektów, co uniemożliwiało ich rozliczenie oraz rozpoczęcie wykonawstwa; przesunięcia terminów inwestycji miejskich, w przypadku prac planowanych do wykonania wspólnie, celem oszczędności kosztów odtworzenia nawierzchni; braku możliwości pozyskiwania środków dotacyjnych na zaplanowane inwestycje, co powodowało ich przesuwanie; niewielkich oszczędności realizacyjnych – tańsze wykonanie zaplanowanych zakresów czy wykonania mniejszego zakresu inwestycji niż pierwotnie planowano. Odnośnie roku 2020 informuję, że nie można uznawać za miarodajne dane z realizacji III kwartałów, ponieważ duża część wykonawstwa jest rozliczana w ostatnich miesiącach roku. W naszych realiach klimatycznych, optymalny okres na prowadzenie prac budowlanych to miesiące kwiecień-październik, a roboty te są odbierane i rozliczane w miesiącach listopad/grudzień. Jednocześnie należy wskazać, pewna część inwestycji była wykonywana w zakresach rozszerzonych, tam, gdzie odnotowano takie potrzeby. Wykonywano również część zadań w ogóle niezaplanowanych, których realizacja okazywała się w ciągu roku potrzebna.

(akta kontroli str. 78-85, 602-603)

MZWiK Sp. z o.o. nie tworzyło do poszczególnych inwestycji harmonogramów realizacji i finansowania poszczególnych zadań. Zadania realizowano w oparciu o umowy zawarte z wykonawcami. Potwierdzeniem wykonania zadania były protokoły odbioru końcowego robót. Na 50 prowadzonych przez MZWiK Sp. z o.o. inwestycji związanych ze zbiorowym odprowadzaniem ścieków na terenie miasta Nowy Targ w latach objętych kontrolą w 14 przypadkach nie zakończono ich w zaplanowanym terminie. Opóźnienia spowodowane były czynnikami niezależnymi od MZWiK Sp. z o.o., takimi jak: brak zgód właścicieli działek, na których były prowadzone inwestycje, długość procedur związanych z przyłączami elektrycznymi prowadzonymi przez firmę Tauron, kłopoty z wykonawcami w zakresie jakości wykonywanych robót, przerwanie prac ze względu na warunki pogodowe.

(akta kontroli str. 71-74)

W okresie objętym kontrolą wystąpiły trzy przypadki wydatkowania pieniędzy na inwestycje i nieosiągnięcia zakładanych efektów rzeczowych w postaci wybudowania w sumie 2 186 metrów kanalizacji oraz przyłączenia do sieci 42 domów na etapie tworzenia dokumentacji projektowej. Środki w kwocie 33,9 tys. zł wydatkowano na dokumentację projektową dla zadań budowy sieci kanalizacyjnej wraz z odejściami. Jednak inwestycje te zakończono na etapie projektowania z powodu braku zgód właścicieli posesji, przez które miała być przeprowadzona kanalizacja.

(akta kontroli str. 88-91)

Kwoty poniesionych wydatków w ramach realizacji przedsięwzięć związanych z KPOŚK dla miasta Nowy Targ zostały prawidłowo wykazane w ankietach KPOŚK i wynosiły w 2018 r. 2 448,4 tys. zł (dla całej aglomeracji 3 004,8 tys. zł), w tym 1 635,3 tys. zł (dla aglomeracji 2 178,6 tys. zł) na sieć kanalizacyjną i 813,0 tys. zł (dla aglomeracji 826,2 tys. zł) na oczyszczalnię ścieków, w 2019 r. 4 682,9 tys. zł (dla aglomeracji 7 455 tys. zł), w tym 2 914,3 tys. zł (dla aglomeracji 5 684 tys. zł) na sieć kanalizacyjną oraz 1 768,7 tys. zł (dla aglomeracji 1 771 tys. zł) na oczyszczalnię ścieków.

(akta kontroli str. 166, 193)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Spółka w okresie objętym kontrolą nie podjęła wystarczających działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na realizację przedsięwzięć z zakresu gospodarki ściekowej, w tym zadań przewidzianych w AKPOŚK 2017.

W latach 2018-2019 MZWik Sp. z o.o. z przyczyn leżących po stronie Spółki nie pozyskano środków z WFOŚiGW w Krakowie na inwestycje dotyczące budowy sieci kanalizacyjnych na terenie miasta Nowy Targ. W 2018 r., mimo pozytywnej oceny przez Fundusz przedłożonych dwóch Kart Informacyjnych Zadań (etap preselekcji zadań przewidzianych do udzielenia wsparcia finansowego), Spółka nie złożyła wniosków o dofinansowanie. Natomiast w 2019 r. odstąpiono od realizacji dwóch umów pożyczek zawartych z WFOŚiGW w Krakowie z powodu nieprzedłożenia dokumentów dotyczących zabezpieczenia ich wykonania (cesji praw ubezpieczenia), które były wymagane postanowieniami umownymi.

Ponadto w okresie objętym kontrolą MZWik Sp. z o.o. nie posiadał koncepcji oraz Programu funkcjonalno-użytkowego dla rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Nowym Targu, mimo że zadanie takie przewidziano w AKPOŚK 2017 z planowanymi wydatkami na poziomie 30 000 tys. zł. Prezes Spółki wyjaśnił m.in., że dopiero w 2020 r. zakończyło pracę nad Programem funkcjonalno-użytkowym, co stworzyło możliwość ubiegania się w 2021 r. o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego na to przedsięwzięcie.

Należy również zwrócić uwagę, że złożone w okresie objętym kontrolą dwa wnioski o udzielenie dofinansowania do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju zostały odrzucone z uwagi na niespełnienie kryterium kwalifikowalności oraz adekwatności wydatków określonych w stosownych dokumentach programowych.

(akta kontroli str. 242-293, 501-510, 526-560)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą MZWik Sp. z o.o. nie zaplanowało w wystarczającej wysokości środków finansowych na realizację zaplanowanych w AKPOŚK 2017 zadań w ujęciu finansowym. Na wydatki związane z gospodarką ściekową oraz KPOŚK zaplanowano łącznie 11 206 tys. zł, z czego w rzeczywistości wydano kwotę 8 357,3 tys. zł, co stanowiło jedynie 22% sumy wydatków zaplanowanych w AKPOŚK 2017, gdzie dla miasta Nowy Targ zapisano na budowę sieci

kanalizacyjnej 7 000 tys. zł, na budowę oczyszczalni ścieków 30 000 tys. zł (z czego jako źródło finansowania w kwocie 27 000 tys. zł wskazano środki z WFOŚiGW).

Spółka w latach 2018 – 2019 podejmowała nieskuteczne działania w celu uzyskania dofinansowania na zadania związane z gospodarką ściekową. W 2018 r., mimo pozytywnej oceny przez Fundusz przedłożonych dwóch Kart Informacyjnych Zadań, Spółka nie złożyła wniosków o dofinansowanie. W 2019 r. podpisano dwie umowy pożyczki z WFOŚiGW na łączną kwotę 704,4 tys. zł jednak na skutek braku wymaganych dokumentów odstąpiono od realizacji umów. Dopiero w październiku 2020 r. skutecznie uzyskano dofinansowanie z WFOŚiGW i podpisano cztery umowy pożyczek na łączną kwotę 2 414,9 tys. zł. Natomiast kolejne dwa wnioski o dofinansowanie w łącznej wysokości 755,6 tys. zł były w trakcie procedowania. Ponadto nieskutecznie starano się o dofinansowanie na „Opracowanie ciągu technologicznego przetwarzania osadów ściekowych z podwyższoną zawartością metali ciężkich, umożliwiającego wytworzenie spieku porowatego” z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach konkursu „Inteligentny Rozwój 2014-2020”.

Zdaniem NIK ww. nieprawidłowości polegające na niezapewnieniu w odpowiedniej wysokości finansowania m.in. na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków, tj. inwestycji zaplanowanej w AKPOŚK 2017 w kwocie 30 000 tys. zł oraz niepełna realizacja zadań w ujęciu finansowym, nie stanowiły zagrożenia dla osiągnięcia celów postanowień dyrektywy ściekowej. Oczyszczalnia w momencie tworzenia AKPOŚK 2017 spełniała warunki wydajności oraz jakości oczyszczania ścieków komunalnych. Kolejny cel jaki zapisano w AKPOŚK 2017 dla aglomeracji Nowy Targ, tj. zwiększenie wskaźnika RLM sieci z 95% do 98% na koniec 2021 r. został osiągnięty wcześniej. Zgodnie z zapisami uchwały dotyczącej wyznaczenia aglomeracji wskaźnik ten wynosił na koniec 2020 r. 98,2%.

IV. Uwagi i wnioski

NIK zwraca uwagę, że oczyszczalnia ścieków, którą zawiaduje MZWik Sp. z o.o. przyjmuje ścieki komunalne ze wszystkich gmin wchodzących w skład aglomeracji Nowy Targ, a zatem przygotowanie i bieżący stan realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych na jej obszarze był istotny nie tylko w kontekście możliwości osiągnięcia i utrzymania celów dla całej aglomeracji, ale również ma znaczenie dla działań wykonywanych bezpośrednio przez Spółkę. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z postanowieniami art. 93 ustawy Prawo wodne, sprawy związane z przygotowaniem i przekazywaniem dokumentacji dotyczącej działań prowadzonych w ramach KPOŚK (w tym sporządzanie sprawozdań obejmujących całą aglomerację) należy do obowiązków miasta Nowy Targ, a zasadniczo działania z zakresu gospodarki ściekowej należące do tej jednostki samorządu terytorialnego realizuje MZWik Sp. z o.o. Dlatego też w interesie Spółki leży uregulowanie w oficjalnym dokumencie z Urzędem Miasta Nowy Targ sposobu i zakresu wykonania zadań, o których mowa w art. 93 ustawy Prawo wodne.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o:

1. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia zgodności Wieloletniego Planu Rozwoju z AKPOŚK 2017 w części dotyczącej poziomu przewidzianych wydatków na modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Nowym Targu.
2. Zaplanowanie przeprowadzenia okresowych (rocznych oraz pięcioletnich) kontroli (przeглядów) stanu technicznego obiektów budowlanych znajdujących się na terenie oczyszczalni ścieków oraz funkcjonujących w ramach sieci kanalizacyjnej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dniakwietnia 2021 r.

Kontroler
Łukasz Chudzik
inspektor kontroli
państwowej

.....
podpis